

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ

Український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Кафедра світової літератури
Кафедра теорії і практики англійської мови

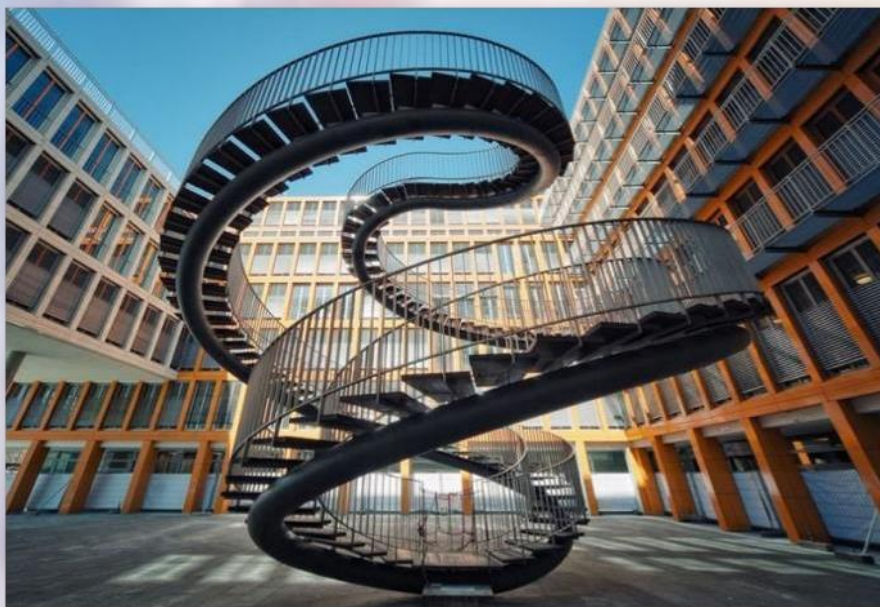
«ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ – ІНДИВІД І СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ»

**Лінгвістика. Літературознавство. Методика викладання мови і
літератури. Міждисциплінарні дослідження
(психологія, соціологія, історія, політологія, філософія)**

ТЕЗИ

Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю

(9 квітня 2020 року)

Харків – 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Кафедра світової літератури
Кафедра теорії і практики англійської мови

**«ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ –
ІНДИВІД І СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ»**

**Лінгвістика. Літературознавство. Методика викладання мови і літератури.
Міждисциплінарні дослідження
(психологія, соціологія, історія, політологія, філософія)**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю

(9 квітня 2020 року)

Харків – 2020

УДК 80:17.022.1

ББК 80

Ц 65

Організатори конференції – кафедра світової літератури, кафедра теорії і практики англійської мови ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Голова оргкомітету конференції –

Ю.Д. Бойчук – проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України

Науковий керівник конференц-проекту –

С.К. Криворучко – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Члени оргкомітету:

Л.В. Гармаш – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри світової літератури;

К.Ю. Голобородько – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка;

І.І. Дорошко – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри психології;

С.Т. Золотухіна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи;

І.І. Костікова – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і практики англійської мови;

А.Г. Козлова – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури;

М.М. Журенко – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри світової літератури;

І.В. Разуменко – кандидат філологічних наук, професор кафедри світової літератури

Секретарі: О.О. Атанова, Л.О. Корнієнко, Т.М. Тихоненко, В.К. Четверик

«Ціннісні орієнтири в мистецькому просторі – індивід і соціальний контекст»: Програма і тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю (9 квітня 2020 року). Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 106 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Протокол № 2 від 11.03.2020)

Тези доповідей конференції, основними темами якої є обговорення системи художніх інтересів письменників / носіїв мови, які впливають на інтелектуальні, моральні, емоційні пласти ідей, конфліктів, героїв / мовленнєвих актів та формують **ціннісні орієнтири** авторів, напрямів, спільноти. На засадах психологічної та аналітичної інтерпретації автори звертають увагу на внутрішні конфлікти героїв у обставинах, що формують варіативність психодрами. Це дозволяє встановити процеси засвоєння / заперечення норм культури, соціальних цінностей персонажів, що висвітлюють вплив спільноти на психіку індивіда, його рефлексію і дозволяють вибрати типи дій суб'єкта / об'єкта у мові, літературі, кіно, мистецтві, психології, соціології, педагогіці, методиці.

Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних закладів вищої освіти та вчителів загальноосвітніх шкіл.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Маєвська Й. НОМО LOCALIS – ВЗАЄМОВІДНОШЕННЯ ГЕРОЇВ РОМАНІВ СЕРГІЯ ЖАДАНА ІЗ «МІСЦЕМ» В КОНТЕКСТІ ГЕОПОЕТИКИ	57
Мартыненко Б.В., Стрелец К.В. МЕТАФОРИЧЕСКИЙ СТРОЙ «СЛОВА О ПОЛКУ ИГОРЕВЕ»	58
Марченко Т.М. ДИНАМИКА ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТИРОВ В АНГЛИЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ XIX ВЕКА	59
Мацевко-Бекерська Л.В. КОНЦЕПТ ПАМ'ЯТІ В ЦІННІСНІЙ ПАРАДИГМІ ЮСТЕЙНА ГОРДЕРА	59
Моклиця М.В. ПСИХОАНАЛІЗ ЯК МЕТОД ДЕКОНСТРУКЦІЇ	61
Молоченко І.А. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗАСОБАМИ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ	62
Москвич Ю.В. ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ГАРМОНІЙНОГО СВІТОСПРИЙНЯТТЯ У СТУДЕНТІВ	63
Ольховська А.С. ОСОБЛИВОСТІ УПРОВАДЖЕННЯ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ	64
Павленко Ю.Ю. ВНУТРІШНІЙ КОНФЛІКТ ГЕРОЇВ ДЖ. ГРИНА: СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ (НА МАТЕРІАЛІ «У ПОШУКАХ АЛЯСКИ», «ЧЕРЕПАХИ АЖ ДОНИЗУ»)	65
Павлюк Х.Б. «ФІЛОЛОГІЧНА» ПОЕЗІЯ ФРІДЕРІКЕ МАЙРЕКЕР: У ПОШУКАХ ОСОБИСТОГО ПРОСТОРУ ЛІРИЧНОГО «Я»	66
Паульс В.О. ПОЄДНАННЯ МЕЛОДІЇ ТА СИМВОЛУ У ВІРШІ «ЗАБУТТЯ» СТЮАРТА МЕРРІЛІА	67
Погорелова Н.И. КОНЦЕПТЫ СВОБОДЫ/НЕСВОБОДЫ КАК ОСНОВНЫЕ ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТИРЫ В «КОЛЫМСКИХ РАССКАЗАХ» В.Т. ШАЛАМОВА	68
Поддубная Ю.А. ПРОБЛЕМА КОНФОРМИЗМА В ТВОРЧЕСТВЕ АЛЬБЕРТО МОРАВИА	69
Поденко О.Ю. ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ЛЮДИНИ ТА СУСПІЛЬСТВА У САТИРИЧНІЙ КАЗЦІ ЛЕОНІДА ФІЛАТОВА «ЗОЛУШКА ДО И ПОСЛЕ»	70
Приходько В.С., Линченко Н.Ю. Б.Л. ПАСТЕРНАК – ПЕРЕВОДЧИК ПОЭЗИИ ДЖ. КИТСА	71
Прушковська І.В. СОЦІАЛЬНІ КОНТЕКСТИ В ТУРЕЦЬКІЙ ДРАМАТУРГІЇ	72

оприявнюється не лише делегізація вірша, але й руйнація художнього образу, власне мови та комунікативних функцій тексту.

ПОЄДНАННЯ МЕЛОДІЇ ТА СИМВОЛУ У ВІРШІ «ЗАБУТТЯ» СТЮАРТА МЕРРІЛЯ

Паульс В.О. (Харків)

У 1887 році, коли символізм у Франції досягнув вершини становлення як літературного напрямку та самовираження, франкофонний поет американського походження Стюарт Мерріль (1863–1915) вертається до Парижу зі Сполучених Штатів, куди він вимушено повернувся через смерть батька, та під впливом гнітючого настрою від тривалого перебування на «чужій» землі починає ще активніше писати, друкувати свої твори, відвідувати «вівторки» С. Малларме, а в січні 1886 року бере участь у публікації восьми «Сонет Вагнеру». У творчості всіх символістів (С. Мерріль, Р. Гіля, Г. Кана, П. Кийяра, А. де Реньє, А. Жіда, П. Клоделя та інших), які «пройшли» через Маллармевський літературний салон, відчуваються «уроки», які їм давав метр французького символізму. Всі вони «зразково» дотримувалися найважливіших ціннісних орієнтирів напрямку (світ пізнається через природу, музику; символ – це «місточок» між двома світами), ніхто з них не зрадив основним традиціям символізму, але в той самий час у окремій роботі відчувається авторська індивідуальність.

У 1887 році С. Мерріль випустив збірку творів «Гами», в яку поет включив 17 віршів. У присвяті до збірки поет звернувся до Р. Гіля (1862–1925) як до найвизначного митця *музичності* [1]. Вся збірка створена на абсолютному балансі семантики та мелодійності. Поет зумів зберегти рівнозначність, не пожертвувавши ані змістовим впливом творів, ані їхнім звучанням.

Вірш «Забуття» (1887) вирізняється поміж інших праць автора, і, насамперед, його виокремлюють «Назустріч» (1887) і «Коли вона співала» (1887), які оповивають вірш у збірці. При читанні вірша відчувається тужливий настрій автора. Домінуюче тематичне поле створюють слова: «leur requiem» (реквієм), «ton tombeau» (могила), «un sarcophage» (саркофаг), «la grave épitaphe» (великий могильний напис), «l'amen» (Амін!), «l'hosanna» (Хвала!), «une crypte» (склеп), «la paix» (спокій), «des marches sépulcrales» (гробові кроки). У поєднанні з загальною картиною (ніччю), що зображується («à **minuit** sous la flamme lustrale» (о півночі під очищальним полум'ям), «la lueur des **astres**» (проблиск зірок)), вони передають читачеві відчай, але не тотальний; зневіру, але не повну. І така

«недовершеність» утворюється через світанок, яким завершується вірш («**les lampadaires d'or s'endorment**» (золоті канделябри засинають), «**la glauque aurore en le vitrail vermeil**» (похмурий світанок відбивається на червоногарячому вітражі)). Таким чином, автор виражає надію на новий початок для себе, вихід, позбавлення своїх думок від кайданів, які стримують їх наче у склепі [1, с. 76].

Література

1. Паульс В.О. Ідея самоутрати артиста в вірші «Забуття» Стюарта Мерріля. *Світова література в літературознавчому дискурсі XXI ст.* XI Міжнародні Чичерінські читання : програма і матеріали. Л.: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 90 с.
2. Merrill Stuart. *Les gammes: vers.* Paris: Chez Vanier Publ., 1887. 60 p. URL: <https://archive.org/details/lesgammesvers00merruoft/page/n7> (дата звернення: 27.01.2020).

КОНЦЕПТЫ СВОБОДЫ / НЕСВОБОДЫ КАК ОСНОВНЫЕ ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТИРЫ В «КОЛЫМСКИХ РАССКАЗАХ» В.Т. ШАЛАМОВА

Погорелова Н.И. (Харьков)

«Новая проза» В. Шаламова стала отражением трагических катаклизмов XX века. Размышляя о судьбах жертв этого времени, автор находит их художественное выражение в «новом» пространстве и времени.

Философия лагерного времени у Шаламова позволяет рассматривать лагерное пространство как нечто между жизнью и смертью, откуда, однако, невозможен «разворот» к жизни. Лагерь не только убивает человека, но и прозаичностью статуса смерти омертвляет его душу. Шаламовское ощущение времени и пространства определено самим автором «Колымских рассказов» трагически точно: «Я возвращался из ада».

Соотношение хронотопов эпохи тоталитаризма и индивидуально-личностного времени-пространства человека в мире тоталитаризма дает ключ к пониманию писателем смысла человеческого прогресса и «геометрического» символизма «пирамиды» власти. Разрушить её может лишь идеологическая эрозия и непрочность фундамента, состоящего из миллионов «сакральных» жертв. И если революционная жертва могла бы ещё быть оправдана как «строительная», то количество последующих жертв опрокидывало эту пирамиду: слишком тяжёлой